

Az SZDSZ, a giccs és a liberális agitprop

Azok a stratégiák, melyektől a jelenlegi SZDSZ népszerűsége növekedését várja, valójában még a jelenlegi szavazóitól is elidegenítik. Ezen az ösvényén amúgy is túl nagy a tolongás, a patetikus Orbán és a még patetikusabb Gyurcsány mellé kár befurakodni könnyek közt szipogva. Az a tömeg, amelyik megváltást és három mondatba sűríthető válaszokat keres, már rég megtalálta a maga prófétáját.

Egy (azaz 1) százalékon áll a Szabad Demokraták Szövetsége a TÁRKI legfrissebb közvélemény-kutatási adatai szerint. Ha azonban valaki számára ez nem hiteles forrás, akkor nézzük a Szonda Ipsos szeptemberi adatait: eszerint az SZDSZ az összes választókorú körében mindössze 1,6 százalékos eredményre számíthatna. Akárhogy csűrjük-csavarjuk, ez bizony nagyon kevés.

A párt nyilván majd fizet egy céget, hogy választ adjon a „miért”-re, egy másikat azért, hogy tanácsokat adjon a „hogyan tovább”-ra, egy harmadikat, hogy a tanácsokat megvalósítsa, egy negyediket, hogy... Higgyünk inkább a saját benyomásainknak, és nézzük, miért tűnhettek el a párt mellől Magyarország egyszeri liberálisai?

*

A SZDSZ vezetői a népszerűségvesztésre vonatkozó kérdésekre évek óta ugyanazokat a válaszokat zsolozsmázzák. Az ő interpretációjuk szerint minden koalíciós nehézség az ő hátukon csattant: a Tocsik-ügy, a D209-es botrány, az őszi beszéd. Noha ezek elsősorban nem az SZDSZ „ügyei”, mégis tőle fordulnak el a szavazók. Bezzeg a Gyurcsány-gulyáspartikra és az Orbán-dzsemborikra továbbra is elzarándokol a nép, az istenadta, az istenverte. Azonban nemcsak a párt potenciális szavazóinak a száma kevés, hanem ez a magyarázkodás is.

Kívülről nézve úgy tűnik, az SZDSZ megalakulása óta permanens válságban van. A leggyakrabban hangoztatott értelmezés szerint a párt népszerűségvesztésének története egyben a párt körüli botrányok és ellentmondások története is. A krónikáskönyvek mesélhetnének igazán, de a főbb állomásokat a személyes emlékezet is megőrzi.

Az első (majd második, harmadik) koalíció megkötését a szocialistákkal. A Tocsik-ügyben való részleges érintettséget. A Medgyessy Péter ügynökügyének kipattanásakor tanúsított magatartást. Tamás Gáspár Miklós, Kis János, Hack Péter és **Eörsi István** távozását. Bauer Tamás taccsvonalra állítását. (És a közelmúltbeli liberális rémálmot: Demszky Gábor Gergényi Péterrel koccint a jól végzett munka öröme, poharukban minőségi Wekler-bor a Tolnaságból, miközben a velük bulizó Kovács Pisti kakaóval teszteli a vasprefektus laptopját.) Ezeknek az ezerféleképpen interpretálható eseményeknek egy közös vonásuk van: a párt szavazótáborát minden esetben apasztották.

Lehet, hogy Bauer Tamás hiánya csak száz embernek fáj (a Horn–Kuncze kormány tevékenysége dokumentálhatóan hétszázezernek), de az SZDSZ-nek 17 év után csak Budapesten maradt lupé nélkül is látható nagyságú tábora. Hogy a vidéki tanárok és kisvállalkozók? Hahaha, fanyar tónusban.

Az egyszeri liberális választó (értsd: a Horn Gábor által megénekelt 13 százaléknyi liberális gondolkodású választópolgár) azonban megszokta, hogy válság van, válság volt, válság lesz. És az egyszeri liberális választót egyébként sem az MDF, a Fidesz vagy az MSZP politikája, értékzavarai érdeklik, hanem az SZDSZ. Márpedig az egyszeri liberális választó egyre jobban távolodik az SZDSZ politikájától. Bocsnat, ennél sokkal rosszabb a helyzet: lassan már irritálja is az.

Az SZDSZ ugyanis elveszítette egyik legértékesebb politikai tőkéjét. Nem az amúgy is ködös jelentésű lózungokat: az ártatlanságát, a tisztességét, az értékeit, a hitelességét. Lárifári! A párt legnagyobb bűne, hogy immár ő sem tekinti felnőttek a saját választóit. A lépten-nyomon hangoztatott értékelvű politizálást felváltotta mindaz, ami a szabad demokraták racionalitását és észelvűségét egykor tisztelőik számára maga a mélypont: a kampánypolitizálás, a rögtönzött és gyakran demagóg ötletelés, a szimbolikus ügyeken való értelmetlen kérődzés.

Ráadásul mindezen az operettfiguraként tetszelgő elnök sem segít, aki egyszer biciklis sisakban pózol a fotósoknak, másszor a méltán népszerű Szulák Andrea „beszélgetős” műsorában vall szerelmet, harmadszor pedig az Ausztriát 12 év múlva utolérő magyar pumáról vizionál.

Ezek a Kóka-gesztusok ideáltipikusan példázzák az SZDSZ valódi válságát. Mert ha már a biciklinél járunk, akkor adódik a kérdés, hogyan járunk biciklivel abban a városban, ahol egyébként szabad demokrata polgármesternél van a kapukulcs lassan húsz éve. Az egyszeri liberális szavazót nem a bringás pártelnök-imidzs érdekli, hanem a válasz arra a kérdésre, vajon miért csak kb. 180 km (neheztelt pályás: gyalogosforgalommal és parkoló autókkal zsúfolt) bicikliút van Budapesten, miközben Bécsben 1000? Nem beszélve a Budapest utcáit máig elcsúfító „traktorral behajtani tilos” táblákról: több SZDSZ, több szabadság?

De a pannon puma kapcsán is adódik a kérdés: hogy is volt ez a kis mismás a költségvetési adatok vs. valóság témában? Az egyszeri liberális szavazó továbbra is ezekre a kérdésekre várja a racionális választ. A liberális szavazó már csak ilyen: kritikus. A pózoló Kókától viszont röhögőgörcsöt kap. Aztán irritálni kezdi az egész felhajtás.

*

Az SZDSZ a demagóg gesztusoknál nagyobb öngólt nem rúghat. A horni 13 százaléknyi szavazójának ugyanis nem Szulák Andrea a kedvenc televíziós személyisége, és messziről megérzi, ha át akarják vágni giccsel vagy liberális agitproppal. Azok a stratégiák, melyektől a jelenlegi SZDSZ népszerűsége növekedését várja, valójában még a jelenlegi szavazóitól is elidegenítik.

Ezen az ösvényén amúgy is túl nagy a tolongás, a patetikus Orbán és a még patetikusabb Gyurcsány mellé kár befurakodni könnyek közt szipogva. Az a tömeg,

amelyik megváltást és három mondatba sűrítendő válaszokat keres, már rég megtalálta a maga prófétáját. Keresni kéne egy másik csapást, ahol bár nincs olyan nagy forgalom, tisztább a levegő, és még biciklivel is lehet rajta haladni.

A jelenlegi közvélemény-kutatási adatok szerint a párt 1 százaléka nagyjából 70 ezer támogatót jelent. A szabad demokraták lassan már csak a párt tagjaira, a holdudvarban üldögélő egyetemi tanárookra, újságírókra és pesti művészekre számíthatnak. Ha ez nem változik meg valahogy, akkor még a végén Csurka Istvánnak lesz igaza. A MIÉP elnöke 1994 óta hirdeti, hogy az SZDSZ nem más, mint egy belvárosi törpepárt. Még az is lehet, hogy 2010-re tényleg az lesz.